

YÖNETMELİK

Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan:

RADYASYON GÜVENLİĞİ DENETİMLERİ VE

YAPTIRIMLARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, radyasyon uygulamalarını yürütmek üzere yetkilendirilen kişilerin radyasyon güvenliğine ilişkin olarak yetkilendirme koşullarının devamlılığını sağlayıp sağlamadığının incelenmesi ve yetkilendirilmek üzere Kuruma başvuran kişilerin yetkilendirilme koşullarına uygunluğunun tespiti amacı ile Kurum tarafından yapılacak denetimleri ve yaptırımları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin hükümleri radyasyon uygulamalarının denetimini kapsar.

(2) Nükleer tesislerin ve nükleer maddelerin denetimi bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanununun 4 üncü maddesinin (d) bendi ile 24/7/1985 tarihli ve 85/9727 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Radyasyon Güvenliği Tüzüğü'nün 19 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Denetim: Radyasyon uygulamalarını yürütmek üzere yetkilendirilen veya yetkilendirilmek üzere başvuran kişilerin radyasyon güvenliğine ilişkin mevzuat hükümlerince Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından denetlenmesini,
- b) Denetim görevlisi: Radyasyon güvenliğine ilişkin mevzuat hükümlerince denetim yapmakla yetkili Türkiye Atom Enerjisi Kurumu personelini,
- c) Kurum: 2690 sayılı Kanun ile kurulan Türkiye Atom Enerjisi Kurumunu,
- ç) Olağan dışı olay: Normal çalışma koşullarındaki sapmalardan ciddi kazalara kadar bütün olayları,
- d) Radyasyon güvenliği: Radyasyon uygulamalarında radyasyondan korunmanın ve radyasyon kaynaklarının güvenli bir şekilde kullanılmasının sağlanmasını, kaynakların çalınması, kaybolması, yetkisiz kişilerin eline geçmesi gibi durumları önlemek üzere kaynakların emniyetinin sağlanmasını, kazaların önlenmesini ve olması durumunda kaza sonuçlarının hafifletilmesi için gerekli idari ve teknik tedbirleri içeren sistemi,
- e) Radyasyon kaynağı: İyonlaştırıcı radyasyon üreten ve yayan her türlü cihaz ile radyoaktif maddeleri,
- f) Radyasyon uygulamaları: Kurum tarafından belirlenen muafiyetlerin dışında kalan radyasyon kaynaklarının üretimi, kurulması, sökülmesi, bakımı, onarımı, ithali, ihracı, taşınması, satışı, depolanması, kullanılması, bulundurulması, el değiştirmesi, yurtdışı edilmesi ve bertaraf edilmesi faaliyetleri ile radyasyon tesislerine ilişkin faaliyetleri,
- g) Yetkilendirilen kişi: Radyasyon uygulamalarını yürütmek üzere Kurum tarafından lisanslama veya izin verme suretiyle yetkilendirilen gerçek ya da tüzel kişiyi,
- ğ) Yetkilendirme: Radyasyon uygulamalarını yürütenlerin ve uygulama koşullarının radyasyon güvenliği açısından yeterliliğinin Kurum tarafından belirlenmesi sonucunda uygulanan lisanslama veya izin işlemini

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Denetim ve Denetimin Sonuçları

Denetim

MADDE 5 – (1) Kurum, yapacağı denetimleri önceden bildirmekle yükümlü değildir. Denetimler resmi tatil günleri de dahil olmak üzere yılın herhangi bir günü ve günün herhangi bir saatinde haberli veya habersiz olarak yapılabilir.

(2) Denetim, kapsamına göre en az 2 (iki) denetim görevlisi tarafından yapılır.

(3) Denetim aşağıdaki hususlardan gerekli görülenler dahilinde gerçekleştirilir.

a) Radyasyon uygulamalarının yürütüldüğü yer, tesis ve çevre alanlar ile radyasyon kaynakları radyasyon güvenliği ve emniyeti yönünden incelenir.

b) Gerekli radyasyon ölçümleri yapılır.

c) Radyasyon güvenliğine ilişkin bilgi, belge, rapor ve tutulması gereken kayıtlar incelenir.

ç) Radyasyon güvenliğine ilişkin mevzuat hükümlerine uyulup uyulmadığı, yetkilendirme koşullarının ve devamlılığının sağlanıp sağlanmadığı incelenir.

d) Radyasyona maruz kalan çalışanların ve toplumun radyasyondan korunmasını sağlamak üzere alınan önlemler ile tehlike durumuna ilişkin planın yeterliliği ve güncelliği incelenir.

e) Olağan dışı olayların saptanmasına, değerlendirilmesine, yapılan müdahaleye ve olayın tekrarlanmaması için alınan önlemlere ilişkin kayıt, belge ve raporlar incelenir.

Denetimin sonuçları

MADDE 6 – (1) Yapılan denetim sonunda Kurumun denetim işlemlerini yürüten personel tarafından denetime ilişkin rapor düzenlenir.

(2) Yetkilendirilen kişinin denetimine ilişkin raporun değerlendirilmesi sonucunda, tespit edilen eksiklikler denetlenene yazılı olarak bildirilir ve eksikliklerin giderilmesi için en fazla 3 (üç) ay süre verilir. Belirlenen eksiklikler nedeniyle radyasyon güvenliğinin sağlanamadığı değerlendirilirse eksiklikler giderilene kadar radyasyon uygulaması geçici olarak durdurulur. Tespit edilen hususların verilen sürede tamamlanması durumunda geçici durdurma kararı kaldırılır. Verilen sürede eksikliklerin giderilmemesi durumunda lisans iptal edilir.

(3) Yetkilendirilen kişinin denetimine ilişkin raporun değerlendirilmesi sonucunda, radyasyon güvenliğinin sağlanamadığının ve bu durumun toplumun ve çevrenin radyasyondan korunmasını tehdit edebileceğinin değerlendirilmesi durumunda lisans iptal edilir.

(4) Yetkilendirilmek üzere başvuran kişinin denetimine ilişkin rapora göre yetkilendirme başvurusu değerlendirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetim Görevlisi, Yetkiler, Yükümlülükler ve Yaptırımlar

Denetim görevlisi

MADDE 7 – (1) Mühendislik veya fen bilimlerinin ilgili alanlarında en az dört yıllık lisans eğitimi almış, Kurumda radyasyon güvenliğine ilişkin faaliyetlerde en az 2 yıl çalışmış ve görevin gerektirdiği fiziksel yeterlilikte olan personel arasından;

a) İçeriği, süresi ve başarı ölçütleri Kurum tarafından belirlenen eğitim programını başarıyla tamamlamış,

b) En az 1 (bir) yıl süre ile denetim görevlisi ile birlikte denetimlere katılmış

denetim görevlisi adaylarından Kurumun Radyasyon Sağlığı ve Güvenliği Dairesi Başkanının önerisi ile Kurum Başkanı tarafından onaylanan kişiler denetim görevlisi olarak görevlendirilir.

(2) Denetim görevlisine, görevi süresince kullanılmak üzere denetim yetkisini gösteren özel bir kimlik kartı verilir.

(3) Radyasyon güvenliği denetim görevi, Kurumun Radyasyon Sağlığı ve Güvenliği Dairesi bünyesinde yürütülür.

Denetim görevlisinin yetkileri

MADDE 8 – (1) Denetim görevlisi radyasyon güvenliğine ilişkin mevzuat kapsamında;

a) Radyasyon uygulamalarının yürütüldüğü yer, tesis ve çevre alanlara girmek, faaliyetleri yerinde denetlemek,

b) Denetim öncesinde, denetim sırasında veya denetim sonrasında gerekli gördüğü kişilerle görüşmek ve bilgi almak, radyasyon güvenliğine ilişkin mevzuat kapsamında talimat vermek,

c) Radyasyon güvenliğine ilişkin bilgi, belge, rapor ve kayıtları istemek, incelemek ve bunların aslını, kopyalarını veya örneklerini almak,

ç) Gerekliğinde malzeme veya numune almak ya da aldırarak, alıkoymak, usulüne uygun olarak bertaraf etmek veya ettirmek,

d) Gerekli ölçüm, muayene veya testleri yapmak veya yaptırmak,

e) Denetim ile ilgili olarak yazılı veya sözlü bilgi istemek ve gerekli tutanakları düzenlemek, görsel veya yazılı kayıt tutmak,

f) Denetim sırasında radyoaktif kaynakların emniyetinin tehlikeye düşeceğini değerlendiriyorsa kaynak emniyetinin sağlanması için gerekli işlemleri yaptırmak,

g) Denetim sırasında, radyasyon güvenliğinin sağlanmadığının saptanması durumunda iyileştirici çalışmaların başlatılması ve sürdürülmesi talimatını vermek, durumun acil müdahale gerektirmesi halinde yürütülen radyasyon uygulamasına ilişkin yetkileri sınırlandırmak veya radyasyon uygulamasını durdurmak,

ğ) Denetim sırasında ihtiyaç duyulması halinde mülki idare amirlerinden kolluk kuvveti yardımı talebinde bulunmak

yetkisine sahiptir.

Denetlenenin yükümlülükleri

MADDE 9 – (1) Yetkilendirilen veya yetkilendirilmek üzere başvuran kişiler denetimlerde;

a) İlgili personelin hazır bulundurulmasını sağlamakla,

b) İhtiyaç duyulan çalışma ortamı ile gerekli malzeme ve kolaylığı sağlayarak işbirliğinde bulunmakla,

c) Radyasyon güvenliğine ilişkin talep edilen bilgi ve belgeyi gizlilik hükümlerini ileri sürmeksizin istenilen zamanda yazılı olarak vermek veya sözlü olarak açıklamakla,

ç) Radyasyon uygulamalarına ilişkin sistem, cihaz, yazılım ve diğer donanımı denetim görevlisinin erişimine açık tutmakla,

d) Radyasyon güvenliğine ilişkin mevzuat kapsamında verilen talimatları, ortaya çıkabilecek maliyeti de karşılayarak eksiksiz olarak ve zamanında yerine getirmekle

yükümlüdür.

(2) Yetkilendirilen kişi denetim sonucunda tespit edilen eksiklikleri verilen süre içerisinde tamamlamakla yükümlüdür.

Yaptırımlar

MADDE 10 – (1) Denetim sırasında, radyasyon güvenliğinin sağlanmadığının saptanması ve durumun acil müdahale gerektirmesi halinde, denetim görevlileri yürütülen radyasyon uygulamasına ilişkin yetkileri sınırlandırır veya yetkileri askıya alarak radyasyon uygulamasını durdurur, radyoaktif kaynağın emniyetinin sağlanması için gerekli önlemleri aldırır.

(2) Denetim sırasında yetkilendirilen kişinin yükümlülüklerini yerine getirmemesi, belgelerde tahrifat yapıldığının veya yanlış bilgilendirme yapıldığının saptanması halinde; denetim görevlisi tarafından gerekli görülmesi durumunda radyasyon uygulamasına izin verilmez ve Kurum kanuni ya da idari soruşturma başlatmak üzere gerekli girişimlerde bulunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Usul ve esaslar

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, radyasyon uygulamalarının türüne göre yapılacak denetimin ilkeleri, içeriği, sıklığı, raporlanması ve değerlendirme ölçütleri ile denetim görevlisinin niteliği, eğitimi, sorumlulukları, görevlendirilmesi ve görevinin sonlandırılmasına ilişkin hususlar Kurum tarafından hazırlanacak usul ve esaslar ile belirlenir.

Mevcut personelin görevlendirilmesi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte Kurumun radyasyon güvenliğine ilişkin faaliyetlerinde en az üç yıl görev yapmış ve halen Kurumun Radyasyon Sağlığı ve Güvenliği Dairesinde denetim görevini yürütmekte olan personel Kurum Başkanının onayı ile denetim görevlisi olarak görevlendirilir.

(2) Kurumun radyasyon güvenliğine ilişkin faaliyetlerinde en az üç yıl görev yapmış ve denetim veya radyasyon kontrolü faaliyetlerine katılmış personel, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, Kurumun Radyasyon Sağlığı ve Güvenliği Dairesi Başkanının önerisi ve Kurum Başkanının onayı ile denetim görevlisi olmak üzere görevlendirilebilir.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanı yürütür.